

tíðindablaðið

sosialurin

Útgevandi: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politiskur- og fyrirtaksblaðstjóri: Krisjan Dahl

Blaðfólk: Høgni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Argjavegur 26
Postmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Miðleingjan konservativ — radikalt er moderat

TAÐ KEMUR alsamt týðuligari fram at fólkaflokkurin er ein politiskur og ideologiskur hurlivasi. Fólk hava nú krav uppá, at hesin flokkur, sum gjørdist tann næststørsti við seinasta fólkatingsval sigur hvar hann stendur.

FLOKKURIN segði seg at vera liberalan. Orðafellið: »Miðleingjan í feroyskum politikki« varð nóg nýtt av fólkaflokkurinum tá einu tíðina. Eftir hesum skuldi flokkurin verið ein miðflokkur. Ein flokkur, ið stóð ímillum teir konservativu og teir flokkar, sum liggja longest úti til vinstur.

MEN NÚ HOYRA vit at fólkaflokkurin er langt úti til høgru. Fólkatingsmaðurin skal hava »tekniskt« samstarv við konservativa fólkaflokkinn í Danmark. Ungmannafelagið hjá fólkaflokkinum lýsir í útvarpinum við einum ella øðrum sum hevur við »de ungkonserverne« at gera. Miðflokkurin í donskum politikki eitur ikki »konservativ folkeparti«. Hann eitur »det radikale venstre«. Veljararnir hjá fólkaflokkinum vita nú ikki reiðuliga hvat teir hava valt. Hava teir valt ein miðflokk ella hava teir valt ein høgraflokk?

FLOKKURIN hevur eisini kallað seg: »Hin feroyski Fólkaflokkurin (radikalt sjálfstýri)«. Spurdur av danska útvarpinum um hansara flokkur er »et moderat selvstyreparti« svaraði við »valdi fólkatingsmaðurin ja. Men »radikalt sjálfstýri« og »moderat selvstyre« er í øllum førum ikki tað sama. Hvat er fólkaflokkurin? Er hann »radikalt sjálfstýri« ella er hann »moderat selvstyre« ella nakað heilt annað? Hava veljararnir valt »radikalt sjálfstýri« ella hava teir valt »moderat selvstyre«?

oddagrein

TÁ TALAN hevur verið um fólkatingssessirnar hevur fólkaflokkurin sagt seg at hava púra greiða stöðu. Fólkatingssessirnar høvdu als ongan týðning. Teir skuldu avtakast. Men her er ein kúvening hend. Tað er sum tá fimleikalærarin rópar: »íkring«. Tá snara luttakararnir 180°. Í dag ætlar fólkaflokkurin at taka øll týðandi mál úr lögtinginum og reisa tey í fólkatinginum. Nú sær tað út til, at tað eru lögtingssessirnar og ikki fólkatingssessirnar, sum skulu avtakast.

HVAR FLÓTA vit? Hvar eru vit? Er vit keypt? Er vit seld? Ella eru vit kanska til sølu? Er orðini hjá fyrrverandi fólkafloksformanninum (politiska abbanum hjá stavnamanninum): »Ongin yvir og ongin við síðuna av Føroya lögtingi« galdandi enn, ella eru tey farin sama veg sum »miðleingjan í feroyskum politikki« og »radikalt sjálfstýri«? Vil fólkaflokkurin nú flyta okkum aftur í amtstøðuna? Ongin veit og ábyrgdarmennirnir í fólkaflokkinum klúgva ikki í tvey.

ELLA ERU nakrir ábyrgdarmennir í fólkaflokkinum? Er hetta sami sjónleikurin sum tá fólkaflokkurin skuldi fremja loysing, kvetting og fullveldi og síðani stakk halan millum beini? Ella tá hann skuldi reka sambandsmenn úr øllum týðandi álitisessum her á landi og síðani valdi ein sambandsmann í týðningarmesta álitisessin, nevniliga løgmansessin, bert ein mánaða eftir at rakstrarráðgáin dundu?

ER OG VERÐUR fólkaflokkurin altíð ein óálitandi flokkur? Kunnu vit ongan tíð rokna við hesum flokki ella hvussu? Vit spyrja og nóg onnur við okkum seta sama spurning. Kemur nakað svar?

Rætttrúgvandi konservativir — harvið er alt sagt

Facistarumbul í konservativa bretska flokkinum.

Tann evarska lítli hóvligi vongurin, ið enn ikki hevur vent bretska konservativa flokkinum bakið, áleggur nú Jarndrottningini Margaret Thatcher at sópa innanflokka. Lata sær ikki longur lynda, at fjöld av nýfacistum alt meiri og meiri mynda flokkinn

liberala Bretlandi skuldi áktans borið til at gingið ástaskrúðgongur, við luttøku í politiska fræls- um, ið har finnst.

Hóast okkum ikki hevur ta hesar somu skruð-

gongur her á landið, so hava kortið hesir okkara garpar, ið vóru uppi í hesum ólíkindum havt møguleika í ólukkumáta fyrri í frið og náðum at sæta sær og sínum á besta

hátt í feroyska samfelagnum.

Men tá slikar bretska- luxus-facistagongur, fyrri tey fáu útvald, skulu kryddast við einhvørum pikantum dámi, verður

Uttanlandsskuld

Seinastu árinu hevur nóg verið tosað og skrivað um uttanlandsskuld. Teir flokkar, sum sótu í andstöðu tvey tey seinastu valskeiðini, hava skulsett undanfarnu samgongu fyrri at hava ábyrgdina av uttanlandslántøkunum sum heild. Bæði av tí partinum av uttanlandsskuldini, sum var við árslok 1980, og eisini av tí partinum, sum er upptikin síðani.

Serstakliga hevur sambandsflokkurin gjørt nóg burtur úr hesum spurningi. Tá flokkurin sat í andstöðu varð uttanlandsskuldin brúkt sum ræðumynd. Vit høvdu tá eina uttanlandsskuld uppá umleið 1 mia. kr. Hetta var við árslok 1980. Umroknað var hetta tað sama sum 22.000 kr. í part hjá øllum feroyingum. Tað nýfædda barnið og tann elsti feroyingurin. Vit vóru øll skuldbundin uttanlands av undanfarnu samgongu við 22.000 kr. í part. Soleiðis dundu rakstrarráðgáin frá sambandsflokkinum.

Í dag er uttanlandsskuldin komin uppá 2300 mio. kr. T.v.s. at vit hava í lottuni eina uttanlandsskuld uppá 2 mia. og 300 mio. kr. (Við árslok 1984 verður talan um 3 mia. kr.). Umroknað svarar uttanlandsskuldin í lottuni til umleið 53.000 kr. í part

hjá øllum feroyingum. Tað nýfædda barnið og tann elsti feroyingurin. Nú eru vit øll skuldbundin uttanlands við 53.000 kr. í part. Og hvat sigur sambandsflokkurin til hetta? Jú, løgmaður hevur sagt, at uttanlandsskuldin veksur heilt »automatiskt«. Meginparturin av vøkstrinum stavar frá rentum og kursbroytingum av eldri uttanlandslánum. Hetta sigur landsins løgmaður.

Eftir er at undirmeta metingarevnið hjá fólki, men at undirmeta tey í so grovan mun, sum talan er um hjá løgmanni er óhoyrt. Skulu vit nýta sama útrokningarhátt sum løgmaður, kunnu vit lættliga siga, at undanfarna samgonga ongi uttanlandslán tók. Allur vøkstur tey seks árin stávaði frá rentum og kursbroytingum av eldri uttanlandslánum. Uttanlandslántøkurnar eru nevniliga eldri enn undanfarna samgonga.

Frá og við 1968 til og við 1974 var sambandsflokkurin í samgongu. Øll hesi átta árin høvdi flokkurin landstýrismannin í figgjarmálum. Við árslok 1974, tað vil siga tá undanfarna samgonga tók við, var uttanlandsskuldin 480 mio. kr. Seks ár seinni ella tá undanfarna samgonga fór frá, var uttan-

politisk viðmerking

landsskuldin komin uppá umleið 1 mia. kr. Nýta vit mátan hjá løgmanni, so vaks uttanlandsskuldin tey seks árin hjá undanfarnu samgongu »heilt automatiskt« við rentum og kursbroytingum av teimum 480 mio. kr., sum sambandsflokkurin hevði meðábyrgd av.

Kunnu vit loyva okkum at handfara spurningin á tilíkan hátt? Sjálvur haldi eg ikki. Men hetta er tann mátin, sum landsins løgmaður nýtur, tá hann tosar ella skrivur um uttanlandsskuldina. Og skulu vit nýta hendan mátan, so er tað púra greitt, at meginparturin av vøkstrinum í uttanlandsskuldini frá 1975 til 1980 stávaði frá rentum og kursbroytingum av eldri uttanlandslánum — av uttanlandslántøkum sum sambandsflokkurin var við til at fremja frá 1967 til 1974.

Sera einfalt.

Vilhelm Johannesen

tarið námsferð til ættargrovina Berlin. Instruktiónin í strekkmarssi og øðrum hábrögðum er so eisini við hondina.

Henda klika sigst vera kjarnan í facistiska veinginum innan bretska konservativa flokkinn.

Prógvað er, at samstarv teirra við altjóða nýfacistiskar og antisemitiskar (t.e. imóti jødum og flestøllum vit kalla arabar) bólar er av tí besta, og heilaga týningaramboðið racismuna nýta teir eins óinnballaða sum Hitler og McCarthy.

Smávegis mótmælini innanflokka imóti hesum ódámiliga lag hava av góðum grundum ikki rinið størvegis við hjá Thatcher, sum ivaleyst man halda væl til standa. Edward Heath fyrrverandi konservativi stjórnaðarinn sigst umhugsast at siga seg úr flokkinum.

Hóligi konservativi vongurin hevur nú tikið sær um reiggj og alment mælt til útreiskan um ikki kleimna hond facismunar frammyvir einsamall skal stjórna flokkinum.

Stríðið er nú so opinlýst, at listar yvir eiðsvornar facistar innan konservativa flokkinn verða kunn- gjørdir dag og dagliga,

hetta av teim konservativu sjálvum. Og óeingiligu prógvini fyrri ómanna-verda virksemi hesra manna eru ótald.

Facistaklukkurnar innan konservativa flokkinn eru nógvar, men »Tory Action«, eisini stuðlað av fólki við tilknýti til fregnartænastuna, liggja enn bátslongd frammanfyri aðrar, hvat skarnsgerðum viðvíkur.

Serliga nasadjarvir gjørdust teir undir Falklandsstríðnum, sum meir enn annar tilburður seinnu árin, gav facistunum vind í seglini. Vitleysa fólkæsingin og romantiski »stemningurin« millum sameinda krigshugaða bretska fólkið, var tá av álvara misnýtt sum skálkaskjól fyrri meiri almennum facistatiltekum, enn samuligt hevði tókst undir meiri vanligum umstøðum.

Bretska arbeidarflokkurin hevur ikki latið seg orkymlað av hesi gongd, tí sum teir siga, so væntast facistisku høgrabólkarnir fyrbils at hava úr at gera við sínámillum stríði um, hvør teirra veruliga er tann leiðandi av slagnum.

Siga víðari, at komandi parlamentsval man fara at lemja henda ultra-

konservativa høgraflokk Bretlands, eftirsum nakað nóg av hóvliga veinginum hóast alt betur dæmar at verða skýrdur nökunlunda demokratiskur enn beinleiðis facistiskur. So langt eru teir tó komnir við facismuni í Bretlandi, at stundin nærum er búgvin til systemskiifti.

Konservativa flokksleiðslan hevur enn ikki tikið stig til at káva útyvir hesa so ódámiliga facistisku stevnuna, ið alt fleiri av tinglimum floksins tykjast at hava so góðan tokka til.

Útreisingar koma ikki uppá tal, og er gjøllari eftirlit við hvør ið stilla skal upp fyrri flokkinn, einasta tiltakið, talan hevur verið um.

At hetta eftirlit einki er vert, er sjálvsagt, við tað, at hetta eins væl verður nýtt til tryggjan av, at kandidatarnir í komandi veruliga eru superrætt-hugsandi konservativir — og harvið er alt sagt.

Neyðars Bretland.

Rán.